

הערכה משותפת - שיעור בית מדרש

צורת הלמידה בבית המדרש היא שונה במהותה ותכליתה מצורת הלמידה ביתר המקצועות הנלמדים בבית הספר. בשונה ממרבית השיעורים בבית הספר, בהם הלמידה הפרונטלית, בה המורה הוא "מקור הידע" ואותו הוא מעביר אותו לתלמידיו, בשיעור בית המדרש התלמיד על דעותיו, יכולותיו, רעיונותיו וכישורונותיו- עומדים בלב הלמידה.

בשיעור זה, על התלמידים לגלות אחריות ובגרות רבה יותר, שכן אלמלא ימלאו את השיעור בתוכן, אלמלא ייגשו ברצינות רבה אל דפי הלימוד, אל השיחה המשותפת בחברותא (זוג תלמידים הלומדים יחד) ואלמלא שיתוף פעולה טוב ורציני המאפשר גם למידה מגוונת בסדנאות בית המדרש, הרי ששיעור זה יאבד את כל תוכנו.

תפקידו של המורה בשיעור משתנה במידה רבה בהתאם לכך, והמורה נעשה מ"מקור הידע" למנצח המנהל את של הקולות הנשמעים בכיתה, תוך שהוא מוביל אותם, מאפשר להם להישמע בהרמוניה, ומאגד אותם יחד לכדי יצירה מוסיקלית מורכבת ומיוחדת.

ממילא גם ההערכה בבית המדרש נעשית באופן שונה מן הרגיל, והתלמידים אינם "פסיביים" תוך שעליהם- לשמוע את הערכת מוריהם בלבד, אלא היא מורכבת מהערכה משותפת של התלמידים והמורים. בדף ההערכה המצורף לתעודה, המתייחס לבית המדרש, נתבקשו התלמידים בראש ובראשונה להעריך את הלמידה שלהם באופן כן, אישי ורציני.

בדף שלפניכם ישנם שלושה עיגולים צבועים, כאשר שני העיגולים העליונים הם ההערכה של התלמידים, והעיגול התחתון הוא העיגול המבטא את ההערכה שלנו, המורים. הצביעה של חלקי העיגול משקפת את ההערה של התלמיד באותו מאפיין. כך שככל שהתלמיד חשב שהוא "הצליח" לעמוד באותו מאפיין לאורך המחצית, כך הוא צבע שטח גדול יותר מאותו חלק בעיגול.

בשלושה חלקים מתוך עיגול ההערכה נכתבו שלושה מאפיינים המרכיבים את הלמידה, המנוסחים בלשון המשנה במסכת אבות:

"אם אין אני לי מי לי?" כלומר, היכולת שלי להתמודד בכוחות עצמי עם שלל מקורות, להבין- - , להעמיק לדון בהם ולחשוב כיצד הדברים הנאמרים בהם מתקשרים לחיי.

"וכשאני לעצמי מה אני?" כלומר היכולת שלי ללמוד יחד עם חבר בחברותא, לשתף פעולה, ולדעת- - - לאפשר לחבר להשמיע את דעותיו בכבוד מחד, אך מאידך גם לעמוד על דעתי.

"ואם לא עכשיו אימתי?" כלומר עד כמה ניצלתי את הזמן ללמידה, ולא לדברים אחרים- .

שלושת המאפיינים הללו, משקפים בעינינו כאמור את המרכיבים החשובים ביותר ללמידה בשיעורי בית המדרש. מלבד ההערכה שכל תלמיד מעריך את עצמו, בתחומים אלו גם אנו, המורים, שקפנו את הערכתנו ל"הצלחתו" של התלמיד על ידי צביעת שלוש החלקים של העיגול שבתחתית העמוד. מלבד שלוש המאפיינים הללו, היה על התלמידים לבחור עוד שני מאפיינים שבעיניהם חשובים ללמידה בשיעור בית המדרש (מתוך רשימה שהתלמידים עצמם הרכיבו) ולהעריך את עצמם באותם מאפיינים נוספים אותם בחרו.

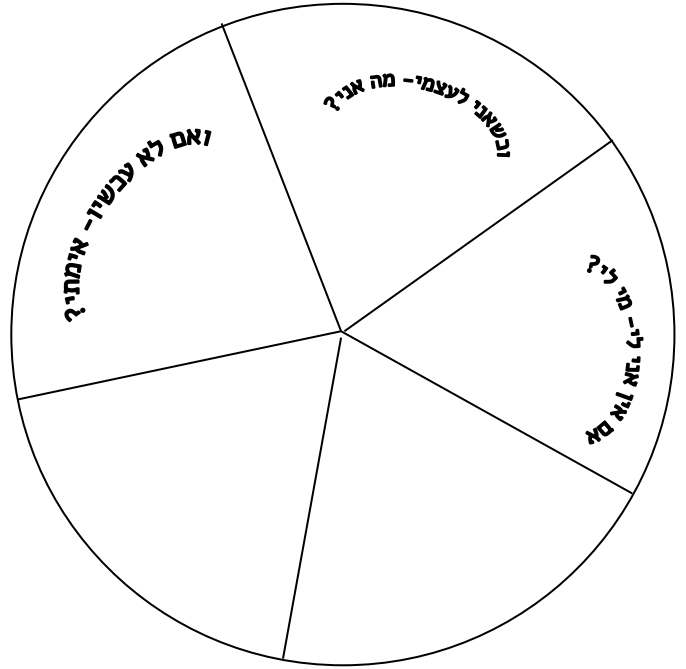
ההסבר הארוך והמפורט המצורף כאן, משקף תהליך של למידה והערכה שהתלמידים ערים לה ושותפים מלאים בה, ועל כן מלבד ההסבר המפורט להלן, תוכלו לשוחח עם ילדיכם ולשמוע על התהליך שהתרחש בנושא זה, כמו בנושאים אחרים בבית המדרש.

דף הערכה לתלמיד/ה

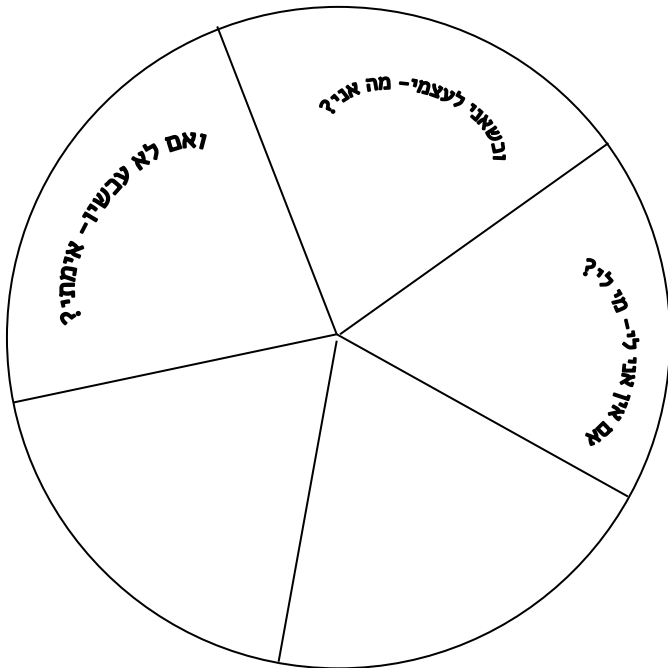
שם: _____

יחידה ראשונה

"אם אין אני לי - מי לי?" -
 יכולת למידה עצמאית.
 "ובשאני לעצמי - מה אני?" -
 יכולת למידה בחברותא.
 "ואם לא עכשיו - אימתי?" -
 ניצול זמן ללמידה.

יחידה שנייה

הערכת המורה

